

Příčiny a důsledky: Proč se události dějí a jaké mají dopady?

- 1) Každá změna je způsobována **mnoha příčinami** a ústí **v mnoho důsledků**. Příčiny i důsledky jsou krátkodobé i dlouhodobé, vzájemně propletené do složité sítě vztahů.
- 2) Příčiny, které způsobily konkrétní historickou událost, **mají různou míru vlivu**. Některé mohly být důležitější než jiné.
- 3) Události jsou výsledkem souhry dvou typově odlišných činitelů: 1) **historických aktérů** neboli osob či skupin, které svým jednáním zapříčiňují vznik historické události, a dále 2) sociálních, politických, hospodářských a kulturních **podmínek**, které jednání aktérů ovlivňují.
- 4) Historičtí aktéři nedokážou nikdy zcela odhadnout vliv podmínek, protichůdného jednání ani neočekávaných reakcí. Každé jednání tak může mít řadu **nezamýšlených důsledků**.
- 5) Žádná historická událost **nebyla nevyhnutelná**, stejně jako nejsou ani události budoucí. Stačilo by změnit jediný čin nebo podmínku jednání a událost by se odehrála jinak.